

Література

1. Ильченко А. А. Заболевания желчного пузыря / А. А. Ильченко // – М.: Анахарсис, 2006. – 448 с.  
 2. Ванье Л. Практический курс гомеопатии / Л. Ванье // – Смоленск: Гомеопатическая медицина, 2000. – 446 с.  
 3. Семенова С. В. Спосіб лікування хронічного безкам'яного холецистити / С. В. Семенова // Патент № 16110 UA, Опубл. 17.07.2006. Бюл. № 7.

4. Самосюк И. Акупунктура / И. Самосюк, В. Лисенко // – М: «Аст-Пресс книга», 2004. – 526с.

Надійшло до редакції 03.12.2013

УДК: 616.366-002-036.11-06:[616.89-02:616-036]-085.015.32

**С. В. Семенова**

**ВИРШЕННЯ ПРОБЛЕМ ХРОНІЧНОГО НЕКАМЕНЕВОГО ХОЛЕЦИСТИТУ**

**Ключові слова:** хронічний некаменевий холецистит, гомеопатичне лікування, рефлексотерапія, електропунктурна діагностика.

Результати клініко-біохімічних досліджень показали високу ефективність та доцільність гомеопатичних середників у комплексному лікуванні хронічного некаменевого холецистити. Ефективність запропонованої терапії виражалася в скороченні строків лікування, збільшенні тривалості ремісії, зниженні доз запропонованої терапії, зменшенні кількості ускладнень та швидкій ліквідації болювого синдрому та інших позитивних проявах.

**С. В. Семенова**

**РЕШЕНИЕ ПРОБЛЕМ ХРОНИЧЕСКОГО БЕСКАМЕННОГО ХОЛЕЦИСТИТА**

**Ключевые слова:** хронический бескаменный холецистит, гомеопатическое лечение, рефлексотерапия, электропунктурная диагностика.

Результаты клинико-биохимических исследований показали высокую эффективность и целесообразность назначения гомеопатических

средств в комплексном лечении хронического бескаменного холецистита. Эффективность предложенной терапии выражалась в сокращении сроков лечения, увеличении продолжительности ремиссии, снижении доз стандартной терапии, уменьшении количества осложнений, быстрой ликвидации болевого синдрома и в других положительных проявлениях.

**S. V. Semenova**

**SOLVING PROBLEMS OF NON CALCULOUS CHOLECYSTITIS**

**Keywords:** homeopathic therapeutic, non calculous cholecystitis, electroacupuncture, reflexotherapy.

Clinical, physiological and biochemical researches have shown high efficiency and expediency of application of homeopathy impulses for combined treatment of non calculous cholecystitis. The therapeutic effect showed itself as reduced treatment time, increased remission, reduced drug doses, ill – defined symptoms of exacerbations, decreased complications, rapid pain relief and other positive changes.



УДК 615.322

**ВІД ЛЕГЕНДИ ДО СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ОБГРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИН У ВИРОБНИЦТВІ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ – ФІТОКОНЦЕНТРАТІВ «ЕКОМЕД»**

- <sup>1</sup> В. С. Пилипчук, генер. дирек.
- <sup>1</sup> О. М. Гриценко, д. фарм. н., проф., наук. консульт.
- <sup>2</sup> В. І. Тодорова, к. фарм. н., доц.
- <sup>1</sup> І. В. Моспан, дир. наук.-вироб. лаб.
- <sup>1</sup> Н. М. Постоєнко, провізор-технолог
- <sup>1</sup> В. К. Виборнова, зав. контр.-аналіт. лаб.
- <sup>1</sup> Науково-виробниче товариство з обмеженою відповідальністю «Екомед», м. Київ
- <sup>2</sup> Національна медична академія післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика МОЗ України, м. Київ

*«... І виростила земля зелень, траву, що сіє насіння, за родом (і за подобою) її, і дерево (плідне), що приносить плід, у якому насіння його за родом його (на землі). І побачив Бог, що це добре»  
 Буття, 1, 12*

У науковій і народній медицині використовують близько тисячі видів рослин, які мають цілющі властивості. Відібрані офіційною медициною на підставі ретельних

доклінічних і клінічних досліджень види складають близько двохсот п'ятдесяти найменувань. У Святому Письмі, за різними джерелами, згадуються близько 100 або навіть

понад 120 рослин. Хоч не всі вони увійшли до арсеналу засобів сучасного науково обґрунтованого застосування, дослідження біблійних рослин має багатогранне значення. Це, перш за все, теологічне значення рослин, зокрема тих, що використовувалися у церковних обрядах: для священного помазання, кадіння, для світильників, для жертвоприношення, для виготовлення культових предметів, у культових ритуалах. Їхні зображення прикрашали інтер'єри та службові шати священників. Рослини Святого Письма – безцінне джерело для біблійної етнографії. Біблійні рослини, види яких збереглися до наших днів, є свідками неповторних історичних подій. Біблія дає цінний матеріал для спеціалістів-біологів, які прагнуть створити біблійний сад в Україні [9]. Саме тому в наших публікаціях ми будемо наголошувати на тому, чи згадується опрацьований нами вид рослини у Святому Письмі.

## Ангельське зілля. Арніка гірська

Наукова назва рослини усталилась не одразу. У Стародавній Греції використовувалася «трава, що спричиняє чихання», тому Діоскорид дав їй відповідну назву «*ptarmica*» [13], яка впродовж століть завдяки схожості густо вкритих тонкими волосками висушених квіток рослини на баранячу вовну трансформувалася в «*арніку*» (від грецького «*arnos*» – баран, ягня). Цінні лікувальні властивості рослини спонукали називати її «*Ангельським зіллям*». Серед народних назв найчастіше вживаються *баранець, чарник, ярник, скусівник, купальник гірський*, оскільки зацвітає рослина на Івана Купала, та ін. Видова назва походить від латинського слова «*montanus*» і характеризує переважне поширення рослини в гірській місцевості, зокрема в Українських Карпатах. Є й інші варіанти назв, походження яких описані в різних джерелах літератури та узагальнені в джерелах [8, 11]. У Біблії цей вид рослин не згадується.

*Арніка гірська* – *Arnica montana L.* – багаторічна рослина родини *Кошикоцвітні* або ж *Айстрові (Compositae, Asteraceae)* до 80 см заввишки з бурим горизонтальним коротким кореневищем, від якого відходять численні ниткоподібні бурі корені. Довгасто-ланцетні прикореневі листки утворюють розетку з трьох-чотирьох листків, опушених і вкритих залозками. Стебло пряmostояче, опушене залозистими волосками. Кошики розташовуються на верхівках стебла. Крайові квітки язичкові, серединні – трубчасті, оранжево-жовті. Зустрічається в Карпатах, у західних областях України, подекуди в Білорусії, Литві, рідше в Латвії. Вид успішному культивуванню не піддається, заготівля сировини вкрай обмежена.

Спорідненими видами є *Arnica foliosa Nutt.*, поширена в степових районах Північної Америки, а також *Arnica chamissonis Less.* що зустрічається на Далекому Сході. Ці види можна культивувати [7].

Цілющі властивості мають як надземна, так і підземна частини рослини, саме тому і зменшуються запаси дикорослого і найціннішого виду – арніки гірської. З огляду на необхідність ощадливого використання запасів сировини нині найуживанішими засобами є гомеопатичні препарати

арніки, що виготовляються з обережно висушених та подрібнених до порошку коренів і кореневищ, а для зовнішнього застосування використовують всю квітучу рослину [2]. Спиртова настойка з квіток арніки використовується в аллопатії, хоча нині про це згадують здебільшого в книгах про лікарські рослини як данину вдячному історичному шануванню, але обмеженому в повсякденній практиці фітотерапевтичному лікуванню [8], та все ж таки цю сировину і настойку вміщено в ДФУ [5].

Арніка гірська багата на біологічно активні сполуки (БАС). Вміст ефірної олії азуленового типу може сягати від 0,04 до 0,15 %, що є вельми високим показником. До її складу, окрім азулену, входять тимол, тимол-етилловий ефір, а також сесквітерпенові лактони арніфолін і геленалін, за сумарним вмістом яких сировина і стандартизується [5]. Арніка містить до 4 % тритерпенових спиртів – арнідіол та фарадіол, а також такі БАС, як поліїни, фенольні кислоти, каротиноїди. Серед флавоноїдних сполук арніки (до 3 %) наявні кверцетин та ізокверцитрин, лютеолін-7-глюкозид, ізорамнетин, астрагалін та ін., що раніше давало підставу стандартизувати квітки арніки за вмістом флавоноїдів у перерахунку на кверцетин [1, 7].

Щодо фармакологічних властивостей сировини і препаратів арніки в різних джерелах акцентується увага, насамперед, на їх використанні при маткових кровотечах, запальних процесах статевої системи, а також на зовнішньому використанні при запаленнях, фурункулах, лікуванні ран. Використовують арніку також при зобі незалежно від функції щитоподібної залози. Майже всі джерела акцентують увагу на відмінностях у проявах фармакологічної активності в залежності від дози, наприклад, відзначають що лікарські форми арніки у малих дозах мають тонізуючу дію на ЦНС, але у великих дозах ці препарати проявляють седативну, гіпотензивну, протисудомну дію. В. К. Варліх відзначав, що передозування арніки при вживанні всередину викликає підвищення частоти пульсу, відчуття тепла та болю в шлунку, підвищення пітливості, збільшення виділення сечі та ін. Крім того, великі дози можуть викликати подразнення шлунково-кишкового тракту, відчуття страху, втрату свідомості та навіть судоми, порушення діяльності серця [8].

Зрозуміти та належним чином оцінити такі властивості можна з позиції гомеопатичного використання. Одному з авторів цього повідомлення якось довелося слухати доповідь одного з київських лікарів-гомеопатів щодо можливостей клінічного використання гомеопатичного препарату «Арніка». Під час консультативних прийомів та відвідин пацієнтів у психоневрологічній лікарні увагу лікаря привернула пацієнтка, яка була неконтактною, весь час обіймала голову руками і хиталася при цьому зі сторони в сторону. Пройнявшись співчуттям, лікар дала хворій крупинки арніки і залишила упаковку біля неї у відділенні. Під час наступних відвідин цього відділення знайома пацієнтка заговорила і сказала, що головний біль зменшився. І тоді лікар дізналася, що ця жінка колись перебувала у концтаборі, де її били по голові важкими пред-

метами. Саме цей приклад яскраво демонструє основне призначення арніки як засобу для лікування травм, у тому числі й психологічних, про що зазначається у посібниках із застосування гомеопатії. Важливо відзначити, що арніка має прямі показання для лікування інсультів, але в разі такого її фітотерапевтичного застосування потрібно використовувати кореневище з коренями, і свідчень про успішне лікування цієї патології ми також маємо.

У виготовленні деяких фітоконцентратів «Екомед» використовуються квіткові кошики арніки гірської, які заготовляються в Карпатах. Це дуже важливий компонент фітоконцентрату «Провен», де арніка вносить свій вклад у налагодження роботи системи венозного кровообігу – як мозкового, так і периферійного, зокрема у запобігання виникненню інсультів. Важливу роль відіграє арніка у покращанні функції передміхурової залози у чоловіків, що спонукало включити її до складу сировини при виготовленні фітоконцентрату «Предзарен». Вагомий вклад вносить арніка також у покращання основних обмінних процесів при використанні фітоконцентрату «Міотроп». Разом з тим використання квіток арніки в цих фітоконцентратах є дуже ощадливим і заготівля сировини для виготовлення продукції «Екомед» не становить загрози зменшенню її запасів в Українських Карпатах.

#### Братки. Фіалка запашна

#### Фіалка польова. Фіалка триколірна

Родова назва *Viola* походить із Стародавнього Риму – так називали будь-яку фіалку. Російська назва «Анютины глазки» стосується оксамитної на дотик культивованої *фіалки триколірної* [6]. Дикорослий вид триколірної фіалки називають: *братки, брат-і-сестра, Іван-та-Марія, зозулинні черевички, тройцвіт, сирітки, топірчик* та іншими красномовними назвами, а для фіалки польової вживається назва *братки польові* без численних варіантів [11]. У римській міфології фіалку триколірну називають *квіткою Юнітера*, який перетворив на квіти юнаків, які підглядали за Венерою, що купалася в джерелі. У німців квітку називають *мачухою*, бо нібито вона нагадує обличчя сердитої жінки, яку символізує яскраво розфарбована нижня пелюстка. Є варіанти, що вказують на двох її рідних дітей та двох сиріток за розміщенням інших чотирьох пелюсток і таке інше [6]. Згадок про фіалку у Святому Письмі немає.

В Україні фіалок відомо понад 30 видів. Всі вони є видами родини *Фіалкові – Violaceae*. Нашу увагу ми зосередимо на трьох видах, що застосовуються в медичній практиці.

*Фіалка запашна – Viola odorata L.* – нині має досить обмежене застосування. Серед народних назв відзначимо такі, як *бешинник, кінські копотиці, підліска, фіалка благовонна* та ін. [10, 11]. У медицині корінь фіалки використовували як відхаркувальний засіб при туберкульозі легень, кашлюку, що пояснюється наявністю в сировині алкалоїду віоліну, сапонінів та саліцилової кислоти. Розпарений і підсолоджений корінь давали смоктати дітям

при нетриманні або затриманні сечі. З квіток фіалки запашної добувають ефірну олію, що застосовується в парфумерії.

*Фіалка триколірна – Viola tricolor L.* – росте на сухих луках, узліссях, в чагарниках. *Фіалка польова – Viola arvensis Murr.* – зустрічається як бур'ян по всій території України. Надземна частина обох видів включена до ГФ XI під назвою «Трава фіалки» [3]. Це одно- або дворічні рослини, трава яких заготовляється у фазу цвітіння, що триває від квітня до вересня місяця. Висушену у затінку сировину подрібнюють і використовують як самостійний лікарський засіб або включають до складу зборів.

Трава фіалки багата на різноманітні БАС – вітаміни, каротиноїди, флавоноїди, зокрема рутин, що є рамноглюкозидом кверцетину, з яким пов'язують протизапальну дію цієї трави. Крім того, кверцетин і його похідні – це сильні антиоксиданти, модифікатори синтезу лейкотриєнів та інших метаболітів арахідонової кислоти, що є дуже важливим у лікуванні алергічних та запальних захворювань. У поєднанні з полісахаридами кверцетин має імуностимулюючу активність. Слід зазначити, що із класу полісахаридів у траві фіалки міститься слиз, який сам по собі є потужним імуномодулятором. Ці властивості можна посилювати у фітотерапії шляхом поєднання в лікарських зборах трави фіалки з іншими джерелами полісахаридів, наприклад з пектиновими речовинами подорожника [4]. Фіалку застосовують також як відхаркувальний і сечогінний засіб та в інших випадках. Протиалергічні властивості фіалки у поєднанні з травою череди та пасльону солодкогіркого використані у складі рослинного збору «Аверин чай». Огляд публікацій з цих важливих питань узагальнено в джерелі [12].

Виходячи з цінних фармакологічних властивостей трави фіалки, НВТОВ «Екомед» включає цю сировину, перш за все, до складу таких фітоконцентратів, як «Алергіл» та «Бронхін». Важливим цей компонент є також у фітоконцентраті «Панкрен», що діє м'яко і ощадливо щодо морфологічного субстрату підшлункової залози. Сечогінні та кровоочисні властивості фіалки дали підстави для включення її до складу сировини при виготовленні фітоконцентратів «Кришталь» і «Нефропатін», а також «Предзарен». Вважаємо, що корисні властивості цієї скромної, але такої сильною та толерантною до організму людини рослини будуть і надалі затребувані при розробці нових засобів фітотерапії.

#### Боровиця. Яловець звичайний

Наукова латинська назва рослини *Juniperus communis L. – Яловець звичайний*, родини *Cupressaceae – Купарисові*. Російська назва рослини *Можжевелник обыкновенный*, а численні народні українські назви годі й перелічувати, тому наведемо лише деякі з них: *божевелник, боровиця, джарап, джиряпин, тетеревині ягоди, фіомак, черябин, ялопух*, а також *яловець*. Остання назва пов'язана з повір'ям, що начебто королева, що з'їсть його хвою, залишиться яловою [10, 11]. Думки про походжен-

ня родової латинської назви розходяться. Одні вважають, що вона походить від кельтського *jenepirus* – колючий, інші вважають її похідною від слова *junior* – молодший, що опирається на цікаву біологічну особливість рослини, коли на гілках одночасно можна бачити недозрілі зелені шишкоягоди поточного року і зрілі синьо-фіолетові – року минулого. Щодо походження російської назви існує три версії. Її пов'язують зі словами «*меж ельник*» за місцем зростання, «*мозг*» через міцну деревину, а також давньоруським «*можжа*» – вузол [6].

**Святе Письмо** згадує дві назви, які, вочевидь, і належать двом різним рослинам, а саме: *яловець* і *ретам*, котрі зустрічаються у різних перекладах. Багатостраждальний Йов у хвилину тяжких випробувань, дорікає, що тепер, коли він хворий і бідний, з нього насміхаються навіть вигнанці з Божого краю, «*які щипають зелень біля кущів, і ягоди ялівцю – хліб їх*». Доведений до відчаю пророк Ілля також сів під *ялівцем* і зажадав собі смерті [9]. Проте ботаніки не змогли відшукати в Іудейській пустелі ялівцю, який ніколи в ній не ріс. Вважають, що йдеться про іншу рослину – *Мітельник мітельниковий*, латиною – *Retama raetam* (Forssk.) Webb & Berthel). Вважається, що яловець згадується тому, що в російськомовних визначниках рослин вид з такими ознаками відсутній, а перекладачі Біблії на інші європейські мови, також не знайшовши належної назви, взагалі назвали його *білим кущем*. Для створення біблійного саду в Криму підходить *Яловець червоний* (*Juniperus oxycedrus L.*), а в інших регіонах України – яловець звичайний [9], котрий традиційно використовується народною та науковою медициною.

Яловець звичайний – вічнозелений хвойний чагарник заввишки 1-2 м, або іноді деревце, що сягає 12 м. Його лінійна, шилоподібна, жорстка і гостра хвоя розміщена на гілочках кільцеподібно, по три голки в кожному кільці. На відміну від інших хвойних рослин, у ялівцю досить своєрідні плоди – шишки. Через рік після запилення її луски плоду стають м'ясистими і, зростаючись, утворюють шишки, зовні схожі на ягоди чорного кольору із сизим нальотом. Їх називають шишкоягодами, а під кожною лусочкою сховано по три насінини. Троїстість окремих частин рослини стала основою великої кількості забобонів і звичаїв. У деяких народів яловець є символом перемоги над смертю, вічного життя, захистом від злих духів, для чого спалювали гілочки рослини. У Давній Греції та в Римі яловець вважався надійним засобом проти змій і т.п. Відомо, що індіанці Північної Америки хворих на тубер-

кульоз надовго розміщували в ялівцевих заростях, не дозволяючи виходити з них до повного одужання. У народній медицині шишкоягоди застосовують при водянці, кашлі, малярії, ревматизмі, неврозах, жіночих хворобах, а також при корості, лишаях тощо [6, 10]. Таке використання цілком виправдовується хімічним складом сировини.

Плоди ялівцю містять до 2 % ефірної олії, майже 10 % смоли, 30 % інвертного цукру, а також дубильні речовини, флавонові глікозиди, пектини, органічні кислоти тощо [1, 7]. Сировина включена до ГФХІ і рекомендується як сечогінний засіб [3]. Включають плоди також в рослинні збори для лікування захворювань дихальних та сечовивідних шляхів з одночасною засторогою щодо довготривалого приймання з метою запобігання подразненню ниркової паренхіми. Ефірна олія ялівцю – жовтувата рідина з терпентиновим запахом, основними компонентами якої є монотерпени, біциклічні сесквітерпени, сесквітерпенові спирти та ін. Застосовується в парфумерії, церковних обрядах, у харчовій, рибно-консервній промисловості, а солодкий сироп із шишкоягід використовується для виготовлення алкогольних напоїв, пива, цукерок, пряників. Шишкоягоди заготовляються на експорт [7].

У виробництві продукції «Екомед» плоди ялівцю використовуються досить широко. Його включають до рецептури всіх трьох імуномодуляторів із серії «Джерело», причому фітоконцентрат «Джерело І – Immunohel» повністю підтвердив правомірність включення ялівцю до складу препаратів для лікування туберкульозу. Життєдайна енергія ялівцю використана у фітоконцентратах «Артросан-спорт» та «Міотроп». Як неперевершений «санітар» міжклітинного простору яловець входить до складу фітоконцентрату «Поліном», а також імуномодулятора «Лізорм» для стимуляції розпадання циркулюючих імунних комплексів. Сесквітерпенові лактони ялівцю, які мають здатність долати гематоенцефалічний бар'єр, є важливими компонентами фітоконцентратів «Неврін» і «Тропонорм». Можна стверджувати, що використання плодів ялівцю ще не вичерпало своїх можливостей і незабаром ми станемо свідками нових засобів фітотерапії з включенням цієї легендарної рослини.

## Висновок

**Науковий підхід до опрацювання інформації, що усталася в джерелах народної медицини, зокрема в легендах і міфах, є стимулом до нових перспективних розробок фітотерапевтичних засобів.**

## Література

1. Асенов И. Фармакогнозия / И. Асенов, С. Николаев // София: Медицина и физкультура, 1988. – 466 с.

2. Гомеопатические лекарственные средства: Руководство по описанию и изготовлению / Д-р Вильмар Швабе. Руководство по изготовлению гомеопатических лекарств. – 1930. – Пер. с нем. // Под ред. В. И. Рыбака. – М.: Научн. о-во врачей гомеопатов, 1967. – 374 с.

3. Государственная Фармакопея СССР: Вып. 2. Общие методы анализа. Лекарственное растительное сырье / МЗ СССР. – 11-е изд., доп. – М.: Медицина, 1989. – 400 с., ил.

4. Гриценко Е. Н. Фитотерапия больных с заболеваниями органов дыхания в условиях детского санатория / Е. Н. Гриценко, В. И. Тодорова, В. А. Дуженко // Фармакология и токсикология: Респ. межвед. сб. – 1991. – Вып. 26. – С. 46-49.

5. Державна Фармакопея України. Перше видання. Доповнення 4 – С. 287.

6. Кузнецова М. А. Сказания о лекарственных растениях / М. А. Кузнецова, А. С. Резникова. – М.: Высш. шк., 1992. – 272 с., ил.

7. Лекарственное сырье растительного и животного происхождения. Фармакогнозия: учебное пособие / под ред. Г. П. Яковлева. – СПб: СпецЛит, 2006. – 845 с., ил.

8. Марчишин С. М. Історія застосування рослин роду Арніка в народній та науковій медицині / С. М. Марчишин, О. Л. Демидяк // Фармац. журн. – 2006. – № 2. – С. 47-52.

9. Рослини Святого Письма та перспективи створення біблійного саду / Світлана Руденко, Оксана Івасюк, Степан Костишин, протоієрей Микола Щербань. – 2-ге вид. – Чернівці: Букрек, Олексин і Ко, 2011. – 420 с., іл.

10. Смик Г. К. У природі й на городі. Зелена аптека України / Г. К. Смик // К.: Урожай, 1990. – 256 с.

11. Смик Г. К. Корисні та рідкісні рослини України. Словник-довідник народних назв / Г. К. Смик – К.: «Українська Радянська Енциклопедія» імені М. П. Бажана, 1991. – 416 с.

12. Тодорова В. І. Поліфеноли дроку красильного і перстачу білого та їх використання у стандартизації сировини. Дис. ... канд. фармац. н. – К., 1997. – 124 с.

13. Этимологический словарь лекарственных растений, сырья и препаратов: Справочное пособие по фармацевтической терминологии / Под ред. А. Н. Кудрина. – М.: Медицина, 1973. – С. 21. – Ст. 52.

Надійшла до редакції 12.12.2013

УДК 615.322

**В. С. Пилипчук, О. М. Гриценко, В. І. Тодорова,  
І. В. Моспан, Н. М. Постоецько, В. К. Выборнова**

## ВІД ЛЕГЕНДИ ДО СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ОБГРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИН У ВИРОБНИЦТВІ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ – ФІТОКОНЦЕНТРАТІВ «ЕКОМЕД»

**Ключові слова:** фітотерапія, легенди, наукове обґрунтування, арніка, фіалка, яловець.

Стаття присвячена дослідженню історії застосування в народній медицині та науковому обґрунтуванню використання окремих лікарських рослин у фітотерапії, зокрема у виробництві фітоконцентратів «Екомед».

**В. С. Пилипчук, Е. Н. Гриценко, В. І. Тодорова,  
І. В. Моспан, Н. М. Постоецько, В. К. Выборнова**  
**OT LEGENDS TO MODERN SCIENTIFIC JUSTIFICATION  
OBSOBNOVANIU ISPOLYHOBAHIA PASTEHNIH  
B PROIZBOICTBE FUNKCIIONALNIH PИЩEBOB  
ПРОДУКТОВ – ФИТОКОНЦЕНТРАТОВ «ЭКОМЕД»**

**Ключевые слова:** фитотерапия, легенды, научное обоснование, арника, фиалка, можжевельник.

Статья посвящена исследованию истории применения в народной медицине и научному обоснованию использования отдельных лекарственных растений в фитотерапии, в частности в производстве фитоконцентратов «Экомед».

**V. S. Pylypchuk, E. N. Hrytsenko, V. I. Todorova,  
I. V. Mospan, N. M. Postoenko, V. K. Vybornova**

## FROM LEGENDS TO MODERN SCIENTIFIC JUSTIFICATION FOR THE USING PLANTS IN PRODUCTION FUNCTIONAL OF FOOD PRODUCTS – PHYTOCONCENTRATES "EKOMED"

**Keywords:** phytotherapy, legends, scientific justification, Arnica, Viola, Juniperus.

The article investigates the history of use in traditional medicine and scientific substantiation of the using of certain herbs in phytotherapy, particularly in the production of phytoconcentrates "Ekomed".



УДК 615.2:577.127.4

## ПРЕНИЛ- И ГЕРАНИЛХАЛКАНОИДЫ, ИХ РАСПРОСТРАНЕНИЕ И ЛЕКАРСТВЕННЫЕ СВОЙСТВА

**Сообщение 1. Исследование алкилхалканоидов растений рода Дудник (Angelica)  
семейства Зонтичные (Ariaceae). (Обзор литературы)**

■ <sup>1</sup> В. И. Литвиненко, д. хим. н., проф., гл. н. с.

<sup>1</sup> Т. П. Попова, к. фарм. н., с. н. с.

<sup>2</sup> Н. В. Попова, д. фарм. н., зав. каф. нутрициол. и фармбромат.

<sup>1</sup> А. С. Аммосов, к. фарм. н., с. н. с.

<sup>2</sup> С. И. Дихтярев, д. фарм. н., проф. каф. промфарм. и экон.

<sup>1</sup> Н. Ф. Маслова, д. биол. н., проф.

■ <sup>1</sup> «Государственный научный центр лекарственных средств и медицинской продукции» (ГП «ГНЦЛС»), г. Харьков.

<sup>2</sup> Национальный фармацевтический университет, г. Харьков

### 1. Введение

Наши первые исследования по выделению и идентификации пренильных производных флавоноидов относятся к 60-м годам XX века. Первым идентифицированным

пренильным производным стал 8-прениллютеолин, выделенный из травы дурнишника иголистого (*Xanthium spinosum*) [1].

На следующем этапе было проведено исследова-